VNO NCW

MKB Nederland

Zijne Excellentie
dr. R.H.A. Plasterk
Minister van Binnenlandse Zaken

Briefnummer
13/11.884/MvM/Dew

Onderwerp
Klokkenluiders

Den Haag
9 december 2013

Telefoonnummer
070 3490216
E-mail
vanmierlo@vnoncw-mkb.nl

Excellentie,

Op 11 december a.s. behandelt uw Kamer in tweede termijn het initiatiefwetsvoorstel Huis voor klokkenluiders. VNO-NCW en MKB-Nederland willen nogmaals benadrukken, dat het in het belang is van (potentiële) klokkenluiders en ondernemingen, dat maatschappelijke misstanden worden gemeld. De medewerker, die te goeder trouw melding doet van de misstand, mag hiervan geen negatieve gevolgen ondervinden. Het voorliggende initiatiefwetsvoorstel is schadelijk voor ondernemingen en geeft aan de (potentiële) klokkenluider niet die rechtspositionele bescherming, die hij nodig heeft. Tevens verwijzen wij naar het persbericht, dat wij met FNV en CNV in het kader van de Stichting van de Arbeid publiceren.

Voorafgaande aan de behandeling in tweede termijn wil ik u graag informeren over de stappen, die zijn gezet met betrekking tot de oprichting van een onafhankelijke Onderzoeksraad Integriteit Marktsector (OIM). Bij deze onafhankelijke Onderzoeksraad kunnen melders en (potentiële) klokkenluiders in de marktsector melding doen van vermoedelijke misstanden.

Ten principale zijn VNO-NCW en MKB-Nederland van mening, dat ondernemingen primair intern meldingen van misstanden moeten oplossen. Daarnaast dienen ondernemingen, door middel van zelfregulering, mogelijkheden te bieden aan (potentiële) klokkenluiders, die misstanden in de onderneming constateren, maar die bij interne melding vrezen voor negatieve gevolgen van die melding. De Stichting van de Arbeid stelde in 2003 (geactualiseerd in 2010) een verklaring op inzake het omgaan met vermoedens van misstanden in ondernemingen (publicatie Stichting van de Arbeid 3 maart 2010, nummer 1/10).

MKB Nederland

Sinds een tiental jaren hebben meerdere grote meldingen door klokkenluiders in Nederland, maar ook in het buitenland, veel aandacht gegenereerd. De aandacht voor klokkenluiders heeft niet altijd tot een goede positionering van hen geleid. VNO-NCW en MKB-Nederland onderkennen het belang van het kunnen melden van misstanden binnen ondernemingen. Misstanden moeten zo spoedig mogelijk boven water komen en worden opgelost. De medewerker die te goeder trouw melding doet van de misstand – daarvan is sprake indien hij in formeel en materieel opzicht zorgvuldig handelt – mag hiervan geen negatieve gevolgen ondervinden. Negatieve aandacht voor klokkenluiders maakt hun positie kwetsbaar, terwijl hun informatie juist van groot belang is voor het goed kunnen functioneren van de onderneming. Voor burgers en ambtenaren heeft de overheid maatregelen getroffen. Het is in het belang van een goed functionerend bedrijfsleven om een instantie in het leven te roepen die de werknemers in ondernemingen de mogelijkheid biedt om op beschermde wijze melding te doen van misstanden, indien zij daar binnen de onderneming geen of onvoldoende kans toe hebben.

De op te richten onafhankelijke Onderzoeksraad heeft tot doel meldingen van klokkenluiders uit de marktsector te (laten) onderzoeken en daarbij de klokkenluider zelf te beschermen tegen de negatieve gevolgen die naar aanleiding van de melding kunnen ontstaan.

Per 1 oktober 2012 werden het Adviespunt Klokkenluiders en de Onderzoeksraad Integriteit Overheid opgericht. Beide instellingen zijn actief bezig. Burgers kunnen terecht bij de Ombudsman, indien zij een geschil hebben met de overheid. Met de oprichting van een onafhankelijke Onderzoeksraad Integriteit Marktsector kunnen klokkenluiders in bedrijven hun melding op beschermde wijze doen bij de instelling die de juiste bevoegdheden heeft om op zorgvuldige en correcte wijze de melding te onderzoeken.

De scheiding tussen advies en onderzoek is essentieel. Daarnaast is het van wezenlijk belang, dat de (potentiële) klokkenluider de regie houdt over het meldingsproces. Bovendien dient hij te worden beschermd tegen de mogelijk negatieve gevolgen van de melding. Wat betreft de ontvankelijkheid van de melder stellen VNO-NCW en MKB-Nederland zich op het standpunt dat de term 'klokkenluider' ruim dient te worden uitgelegd, opdat ook zzp'ers, gedetacheerden, stagiaires en andere bij de onderneming betrokken personen, zoals adviseurs, vermoedelijke misstanden kunnen melden. Daarnaast zijn VNO-NCW en MKB-Nederland van mening dat ook tot twee jaar na beëindiging van de contractuele relatie de melder ontvankelijk dient te zijn.

MKB Nederland

Wat betreft de samenloop van onderzoek door opsporingsinstanties of toezichthouders zijn VNO-NCW en MKB-Nederland van mening, dat de OIM de bevoegde instanties het onderzoek dient te laten uitvoeren zonder dit onderzoek te frustreren of in het onderzoek te interveniëren. In deze situatie is het wel mogelijk, dat het onderzoek van de OIM doorgang vindt in zoverre het de schending van integriteitsregels betreft welke niet binnen het bereik vallen van de opsporingsinstantie of de toezichthouders, verder situaties die de bescherming van de positie van de melder betreffen of situaties waarin een onderzoek naar de dieperliggende (governance) oorzaak van de misstand welke door de opsporingsinstantie of toezichthouder wordt onderzocht.

De besprekingen tussen VNO-NCW en MKB-Nederland, het Adviespunt Klokkenluiders en de Onderzoeksraad Integriteit Overheid zijn in eerste fase afgerond. Bij een consultatie over de opzet is het commentaar van de FNV op beleidsniveau verwerkt. De onafhankelijk Onderzoeksraad Integriteit Marktsector kan op 1 februari 2014 van start gaan in de vorm van een onafhankelijke SER-commissie. Indien noodzakelijk zal de OIM in stichtingsvorm met zijn werk kunnen beginnen. Het verdient volgens VNO-NCW en MKB-Nederland echter de voorkeur om de OIM zo spoedig mogelijk een wettelijke grondslag te bieden, waarin ook de bescherming van werknemers die met de vereiste zorgvuldigheid vermoedens van misstanden melden, is geregeld en over te laten gaan in een onafhankelijke SER-commissie.

Het bovenstaande leidt tot de conclusie, dat het initiatiefwetsvoorstel voor de marktsector moet worden afgewezen.

Hoogachtend, mede namens MKB-Nederland,

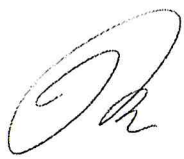

Mr. B.E.M. Wientjes
Voorzitter VNO-NCW